

Redaktørens forord

I 1994 åbnede Sociologisk Institut for nye studerende efter at have været lukket siden 1987 på ministeriets foranledning. På en af de første forelæsninger for alle os nye studerende var professor Peter Gundelachs ærinde at fortælle om, hvad sociologi egentlig er for en størrelse. Gundelach sagde (frit gengivet efter hukommelse): »Det kendetegner sociologer, at de aldrig kan gå forbi en lukket dør uden at kigge ind ad nøglehullet for at finde ud af, hvad der sker på den anden side.« Lige præcis de ord bundfældede sig med det samme hos mig og formentlig hos de fleste af mine medstuderende. De ord gav en umiddelbar følelse af »at være kommet hjem« – af at være en del af et fællesskab, hvor nysgerrighed på andre mennesker, på at forstå fænomener og sammenhænge, på at forstå det samfund, vi alle er del af, er helt afgørende. Netop nysgerrigheden efter nye indsigter er det, der driver videnskaben og forskningen frem. Men nysgerrighed er en særlig størrelse i sociologien, fordi nysgerrigheden ikke kun går på nye genstandsfelter; den går også på det hverdagslige og det ikke-eksotiske, som professor Henning Bech gjorde en kæmpe indsats for at banke ind i hovedet på os studerende.

Den sociologiske nysgerrighed bidrager til at problematisere, til kritisk granskning, til at forstå og til at fortolke. Den driver os til at genbesøge Hegel, driver os til at botanisere i det almindelige, driver os til at kaste os ud i kritisk refleksion af vores ståsted, udsigelser og italesættelser. Også dette nummer af Dansk Sociologi er en kollage af sociologiens nysgerrighed. Vi har modtaget gode bidrag og sammensat et åbent nummer med blik på sociale senfølger hos børnekræftoverlevende, med invitation til at forstå, hvad begrebet samskabelse kan bidrage med, med en fornyet indsigt i praksisbegrebets anvendelighed i en moderne samfundsteori og med en problematisering af brugen af kategorien ikke-vestlige indvandrere.

Line Thoft Carlsen tager os først med ind i en verden, der lykkeligvis kun rammer få – en verden, der rummer smerte, afsavn og tab, og hvor håb og drømme kan have voldsomme begrænsninger. Carlsen har studeret sociale senfølger hos unge og voksne, der har overlevet kræft i deres opvækst. Artiklen giver et indblik i, at det at have overlevet kræft er en milepæl i sig selv, men det at have haft kræft i en ung alder giver en række fysiske mén, der har voldsomme sociale implikationer for uddannelse, beskæftigelse, social omgang – for det levede liv. Med sin artikel synliggør Carlsen et område, der forskningsmæssigt traditionelt er domineret af sundhedsvidenskaben. Når

hun kigger på området med sociologens briller, fremstår en underbelysning af området, og der identificeres en gruppe borgere, der hver dag kæmper med en lang række sociale senfølger, som ofte overses, og som vanskeliggøres af samfundsmæssige og lovgivningsmæssige forhold. Carlsen argumenterer for, at der er alt for lidt forskningsmæssig og samfundsmæssig opmærksomhed på de sociale senfølger, som børnekræftoverlever oplever, og at der er behov for både mere indgående viden om senfølgerne – en viden, der kan omsættes til støttefunktioner – og for at granske lovgivningen med henblik på at tillade et mere nuanceret blik på denne gruppe af borgere.

Co-production – co-creation – samskabelse er nogle af de nye begreber, der inden for det sidste årti er kommet ind i sproget i både den offentlige og private sektor samt hos civilsamfundsaktører. Det er begreber, der handler om at samarbejde og organisere sig på måder, så parternes ressourcer kommer bedst i spil med hinanden, med henblik på at skabe de mest værdifulde løsninger til gavn for borgerne. *Ella Paldam* stiller i sin artikel skarpt på de teoretiske dimensioner af samskabelse ved at undersøge begrebets vej ind i den dansksprogede litteratur. Motivationen for artiklen ligger i det, som Paldam fremhæver, at mens forskningen diskuterer samskabelsesbegrebets forskellige dimensioner og indhold, så er praktikere i fuld gang med at arbejde med begrebet – omsætte det til handlinger. Hun diskuterer endvidere i sin artikel værdiskabelsen af samskabelse ud fra, at aktører indgår i samarbejde med det mål at finde bæredygtige løsninger ved at skabe synergi mellem forskellige fagligheder, sektorer og økonomiske bevæggrunde. Paldam fremhæver på baggrund af forskningslitteraturen, at når samskabelse fungerer, kan der således bygges nye handlingsrum mellem stat og borger, men at det tilbageblivende spørgsmål er: Hvad sker der, når samskabelse ikke fungerer efter hensigten? Og følger der her en risiko for en udhuling af velfærdsydelse ved at gøre processerne afhængige af frivillige kræfter?

Artikelrækken afsluttes med *Øjvind Larsens* bidrag om praksisbegrebet i Honneths og Habermas' politiske filosofi og politiske sociologi. Larsen tager os således med tilbage til klassisk sociologisk teori og aktualiserer, på hvilken måde henholdsvis Habermas' og Honneths politiske filosofi og politiske sociologi kan bidrage til at konstituere et politologisk og politisk-sociologisk relevant praksisbegreb for et moderne demokratisk samfund, og på hvilken måde de to teorier adskiller sig fra hinanden. Hvor Habermas lægger op til at fortolke samfundet indefra, i forhold til de samfundsmæssige og institutionelle konfliktforhold, lægger Honneth vægt på begrebet om kamp om anerkendelse. Larsen fremhæver, at Habermas' bidrag har en styrke i, at det kan fokusere på et bestemt samfundsmæssigt forhold, samtidig med at det specifikke samfundsmæssige forhold kan indskrives i en samlet teoretisk forståelse af et moderne demokratisk samfund. Tilsvarende fremhæver Larsen, at Honneths bidrag har vist sig empirisk relevant i udforskningen af konfliktforhold og krænkelse i samfundets institutioner.

De tre artikler efterfølges af et essay af *Lisbeth B. Knudsen og Ole Riis*, hvor de diskuterer »problemet med ikke-vestlige indvandrere«. Knudsen og Riis rejser det interessante spørgsmål, om der sker fejlslutning i problemdiagnostikeringen både blandt politikere, praktikere, de interesserede borgere og forskere, når vi italesætter, undersøger og diskuterer integration og kategorien »ikke-vestlige indvandrere«. Spørgsmålet lægger op til at granske, om der produceres et problem, der ikke er til stede på den måde, som der snakkes om problemet på, og om vi (os alle sammen) overser dimensioner af det at have en etnisk minoritetsbaggrund, der rent faktisk kan udgøre barrierer for etniske minoriteters integration. Forfatterne afslutter essayet med at foreslå, at der udvikles en integrationspolitik, der åbner muligheder for at indgå i civilsamfundet, og hvor integrationsproblemet ikke isoleres til etnicitet men ser bredere på de borgere, der har svært ved at klare sig i samfundet.

Dette nummer af Dansk Sociologi afsluttes med to ph.d.-omtaler. *Theresa Dyrvig Henriksen* forsvarede sin ph.d.-afhandling »On the complexities of sex selling. Social background, sexual scripts, and social identity« i slutningen af maj. Ph.d.-projektet omhandler personer, der sælger sex – og deres fortællinger – og består i fire artikler, der behandler seksælgeres sociale baggrund, deres coping-strategier med sexsalget, forskelle og ligheder mellem mandlige og kvindelige seksælgerer samt seksælgeres egne opfattelser af at sælge sex. I afhandlingen studeres prostitution som et socialt fænomen og undersøges både kvantitativt og kvalitativt.

Den anden ph.d.-omtale er *Ea Høg Utofts* ph.d.-afhandling »Motivation, organisational gender equality work and the postfeminist gender regime: A feminist approach«. Afhandlingen blev forsvaret sidst i maj. Høg Utoft undersøger, hvad der kan *motivere* organisationer til at implementere ligestillings- og diversitetstiltag. Afhandlingen er et kvalitativt studie og bidrager med at identificere forskellige motivationer, ud over individers personlige motivation, og til en bedre forståelse af, hvad der kan motivere organisationer til *ikke* at lave ligestillingsarbejde. Det postfeministiske kønsregime præsenteres som en del af svaret.

Tilbage er kun at ønske alle god læselyst, og redaktionen håber, at dette nummer inspirerer os til at blive ved med at være nysgerrige på både det allerede kendte og på det mere ukendte. Der er vedvarende behov for, at sociologer gransker, problematiserer og beskriver almindelighederne, det marginale og det, som fremstår, men måske slet ikke er, anderledes.

God sensommer,
På vegne af redaktionen
Gunvor Christensen